СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 138. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 15 червня 1935. — VOL. XLIII. No. 138. Jersey City, N. J., Saturday, June 15, 1935. THREE CENTS

ПРЕЗИДЕНТ ДОМАГАЄТЬСЯ БЕЗУМОВНОГО УХВАЛЕННЯ СВОЄЇ ПРОГРАМИ РЕФОРМИ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт відбув у Білім Домі довшу конференцію з представниками палат конгресу та предложив їм свої законодатні пляни.

Президент заявив конференції, що він домагається безумовного приняття його програми реформи. Коли йому звертали увагу на те, що таке перепертя його реформ може пошкодити його популярности, президент відповів, що він не дбає за вплив реформ на свою популярність, а тільки за реформи.

Потім президент обговорював поодинокі законопроєкти, які він уважає за конечно потрібні для оживлення економічного руху в краю.

ОБСТРУКЦІЯ ПРОТИ „НАЙРИ" ЗЛОМАНА В СЕНАТІ; ВИБУХАЄ В ПАЛАТІ ПОСЛІВ.

ВАШИНГТОН. — Сенатор Лонґ промовляв разом 15 і пів години. Скінчив він, коли його фізичні сили були зовсім вичерпані.

По скінченню його промови сенат 41 голосами проти 13 ухвалив продовжити закон про відбудову краю з обмеженням прав уряду установляти кодекси для промислів, що ведуть бизнес тільки в своїм стейті.

Як тільки скінчилася обструкція в сенаті, конгресмен Рич з Пенсилвенії почав проти „Найри" обструкцію в палаті послів. Супроти цього демократична більшість збирається обмежити право промов відповідними ухвалами.

І ҐУБЕРНАТОРИ СТЕЙТІВ НАРІКАЮТЬ НА УРЯД.

БАЙЛОКСІ (Місісіпі). — Тут зібралася звичайна кождорічна конференція ґубернаторів стейтів.

Зараз на її вступі почалися нарікання ґубернаторів на федеральний уряд, котрому вони закидували диктування в справах допомоги безробітним.

СПОДІВАЮТЬСЯ СКОРОЇ ПРАЦІ.

ВАШИНҐТОН. — Гарі Гопкинс, головний адміністратор публичних робіт, висказав публично надію, що вже в липні пічнеться надобре роботи, піддержувані 4-міліярдовим фондом, даним конгресом до розпорядимости президента.

Як каже Гопкинс, у роботах дістануть працю коло півчверта міліона людей.

НОВИЙ ЧЕМПІОН КУЛАЧНОГО БОЮ.

НЮ ЙОРК. — У четвер вечором відбувся в „Медисон Сквер Ґарден Бовл" у Лонг Айленд Сиіті кулачний бій між дотеперішним світовим чемпіоном найтяжчої кляси, Максом Бером, та його визовником, Джеймсом Бредоком. Видовище стягнуло коло 30,000 видців, котрі заплатили коло 200,000 долярів вступу.

Бій тревав 15 равнд; у 9 з них Бредок мав очевидну перевагу. На тій основі комісія признала Бредока побідником і новим чемпіоном.

Цей бій викликав більше від звичайного зацікавлення, бо Бредока вважали вже здавна „бувшим боксером". Від двох літ він жив з державної допомоги.

ВЕЛИКІ ГРАБІЖІ.

НЮ ЙОРК. — Шість бандитів, з котрих декотрі були узброєні, напали на велику кушнірську фірму Едварда Віртшафтера і Спілки, звязали 3 жінки та 6 чоловіків у крамниці та забрали з неї футра й шкіри вартости 35,000 долярів.

З одної філії банку Нешенел Сиіті Бенк злодії вкрали з огнетревалих кас пачку бондів на суму 10,700 долярів.

ЗА ВИЗИСКУВАННЯ ІМІҐРАНТІВ.

НЮ ЙОРК. — У стейтовім суді в Брукліні почалася розправа проти Самуеля Братскера, котрому федеральна прокураторія закидала визискування й обманювання людей, що хотіли дістатися до Злучених Держав проти постанов закона.

Один італійський моряк, що приїхав до Злучених Держав у 1921-шім році, покинув корабель та став жити безправно в краю. В 1929-тім році він за намовою Братскера вибрав перші горожанські папери, подаючи при тому фальшиву дату приїзду до Америки. Братскер узяв від нього 175 долярів та обіцяв усе полагодити так, що іміґрант не буде мати клопоту. Потім іміґрант зложив ще раз фальшиві зізнання про своє прибуття й дав Братскерови разом 500 долярів.

З Братскером відбувають тепер іще й інші люди, котрі намовляли іміґранта складати фальшиві зізнання.

РЕЧЕНЕЦЬ ВИМІНИ ГРАМОТ ЗІ СТАРОГО ДО НОВОГО РОДУ ОБЕЗПЕЧЕННЯ КІНЧИТЬСЯ 30 ЧЕРВНЯ 1935 РОКУ. ЯКЩО ВИ НЕ ЗМІНИЛИ ЩЕ СВОЄЇ ГРАМОТИ, ТО ПОСПІШІТЬСЯ, БО ЧАС УЖЕ КОРОТКИЙ. ПРИПИЛЬНУЙТЕ, ЩОБ ВАША ГРАМОТА НАСПІЛА ДО ГОЛОВНОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ ДЛЯ ВИМІНИ НАЧАС!

СЛІПИЙ ДІСТАВ ПРАВНИЧИЙ СТУПІНЬ.

Між студентами університету св. Івана в Брукліні, що дістали правничий ступінь, є Олаф Ленард Ларсен, що сліпий на обоє очей. Ларсон живе самий. Він варить собі самий снідання й вечерю, подорожує по місті без трудности. Осліп він, як мав 15 літ, себто тому 15 років. Читає цифри на своїм годиннику дотиком, бо годинник не має скла, а страви відріжнює нюхом. Учиться, покладаючись на слух.

ХОРВАТИ И СЛОВІНЦІ БУНТУЮТЬСЯ ПРОТИ ЮҐОСЛАВІЇ.

До Відня дійшли 18. травня відомости, що 14 трупів упало в Славонії й Хорватії у вуличній боротьбі, коли молоді рекрути, покликані до військової служби, відмовилися йти до служби в Македонії. Десятьох убито в хорватськім місті Остек, інших у недалекім Броді. Інша вістка каже, що в Люблянї товпа з 200 осіб, переважно рекрутів, підняла заборонений словінський прапор наперекір своїм старшинам і з успіхом відбила напад поліції та сербського війська.

Словінські й хорватські рекрути говорять, що вони фізично нездібні служити довші літа в македонськім кліматі, та що властива ціль білґрадського уряду є усунути їх з рідних сторін, де зростає невдоволення з югославського режиму. Кажуть донесення до Відня, що заборонені прапори Хорватії й Славонії появляються публично щораз частіше, не зважаючи на завзяті старання поліції нищити їх.

Невдоволення проявляється щораз виразніше від парляментарних виборів 5 травня, в яких Хорвати й Словінці, як воно говорять, втратили багато мандатів через фальшиве числення бальотів.

МІСТО, ДЕ РОДЯТЬСЯ ХЛОПЦІ.

В англійському містечку Дентон (графство Ессекс) родяться майже виключно хлопці. Статистика стверджує, що за останніх 14 місяців уродилась там на 29 хлопців тільки одна дівчина. Мами, які мешкали деинде, а перенеслись до Дентону, теж родять тільки хлопців. Уже деякі подружжя переїжджають туди на короткий побут. Може міністерство війни вжиє ще цього міста для розбудови своєї армії!

НОВІ ЛАТИНСЬКІ ПАРОХІЇ В ПИНЩИНІ.

Польський епископ Казимир Букраба, ординарій пинської дієцезії, створив нові парохії: у Вичівці латинського обряду і в Любешові при монастирі Капуцинів славянсько-византійського обряду.

ТРЕБА ЩЕ ЗМЕНШУВАТИ АКРИ ПІД ПШЕНИЦЮ.

Джан МекФарленд, голова урядової пшеничної агенції в Канаді, каже, що треба дальше зменшувати скількість акрів під пшеницею. МекФарленд говорив перед членами Канадійського Клюбу в Ріджайні. В своїй промові він пригадав, що ще в осени 1930 року, коли приняв своє становище, він взивав зменшити скількість акрів під пшеницею. Цього погляду він тримається й досі. Надміро великий простір землі, засіяної пшеницею в таких експортових країнах, як Канада, Злучені Держави й Арґентина, мусить бути зменшений, щоби відповідав запотребуванню, і Канада мусить від себе робити старання зменшити засіви пшениці, а натомісць сіяти інші роди збіжа. Від 1914 р. Канада збільшила простір, засіваний пшеницею, на звиш 13,500,000 акрів, тоді, коли Арґентина збільшила свій простір тільки 3,500,000 акрів. Тому то й трудно зговоритися з Арґентиною, наскільки акрів свої засіви вона малаб зменшити.

НАЙСТАРША ШЛЯХТА ТРАТИТЬ СВІЙ ТИТУЛ.

Розпорядження нанкінського уряду позбавляє найстаршу шляхетську родину у світі її титулів. Є це родина Кунг, яка походить від китайського фільософа й творця релігії, Конфуція. Підчас влади ганської династії у Китаю — і розцвіту — величали память Конфуція так, що всім його нащадкам надали титул князів. Голова родини мала право на титул князя з Єнсенг — названа запозичена з провінції, де Конфуцій уродився. І по революції залишено їм їх титул. Аж парлямент Куомінтанг скасував ці князівські титули. Рівночасно сучасний уряд признає заслуги Конфуція і подає до загального відома постанову уряду всім нащадкам Конфуція, що стипендіями допоможе їм в університетських студіях. Але чи буде це можливе? Кажуть, що мужеських нащадків Конфуція є 20,000!

ЗА ЗЕМЛЮ.

Мешканець села Щитинь на Поліссі, посварившися за землю, підпалив господарства своїх свояків, братів Додерчуків і Саливанчука. Згоріли три загороди. — Селяни Ст..н на Здолбунівщині від кількох років були у сварці за межу. Недавно один із них, Хаврук, побачив, що до нього йде його ворог Приймачук, і швидко зачинив двері. Приймачук виломав двері дручком, вдерся до хати й з ножем у руці кинувся на Хаврука. Той, уже покалічений і окривавлений, вхопив сокиру й розбив Приймачукови голову. За кілька хвилин Приймачук умер.

„ПЛЯНОВА ВИМІНА" В СОВЄТАХ ПОКІНЧИЛАСЯ.

Часопис на правах рукопису „Росія Совєтска" в ч. 72. розглядає справу банкротства „плянової виміни". Зясувавши довгі експерименти большевиків, які довели населення до крайної нужди, „Р. С." підкреслює, що пролетарська держава" вернулась до капіталістичного устрою з тим тільки, що маючи ті самі недостачі в розділі дібр, змонополізувала вона продукцію і до краю визискує робітничий світ, чого ніде нема навіть у найбільшій капіталістичній державі.

Ухвала комуністичної партії з листопада 1934 р. про скасування хлібних карток і з грудня м. р. про піднесення цін хліба, муки, тощо — це признання до безсильности держави щодо „плянової виміни". Совєтська держава перейшла до торговлі, щоправда державної, але спертої на цінах, залежних від попиту і продажу, від гроша, що відзискує своє покупне значіння. Вся ріжниця з капіталістичним устроєм — це застереження виключности доходів для держави і право змушування громадян приймати таку плату і таку роботу, яку держава, як підприємець, хоче.

ХЛІБОРОБСЬКЕ МІСТО.

На врожайних степах Кубанщини влаштувала совєтська влада в 1931 році велику державну дослідну фарму, в якій ведуться наукові досліди над осягненням найкращого жнива. Впродовж цього часу серед фарми повстало зовсім нове місто, що зветься Зерноград і складається з кількох тисяч мешканців, переважно агрономів і студентів. Побіч центрального наукового дослідного інституту задля механізації хліборобства є тут велика дослідна стація, що випробовує найкращі методи хліборобства, інститут задля вишколу інженірів будови машин і т. п. Уряд призначив цього року два міліони рублів на ріжні будови в Зернограді.

НІМЕЦЬКИЙ КОНСУЛЬ ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ОБРАЗИ ГІТЛЕРА.

Гострий напад на канцлера Гітлера в католицькім тижневику „Соціяль Катальонія" в Барцельоні викликав урядовий протест від тамошнього німецького консуля. В часописі сказано, що Гітлер поступає як божевільний, котрого треба замкнути в заведенню для божевільних.

Консуль зголосивсь у радника внутрішних справ катальонського генералітету і запротестував проти статті, зажадав арештування її автора та заява дати бути поінформованим, які кроки будуть пороблені.

ПОМЕР Д-Р АНДРІЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ, ВІДОМИЙ ПИСЬМЕННИК І ДІЯЧ

КОЛОМИЯ (Галичина). — Не стало в живих Андрія Чайковського, визначного українського громадського діяча і письменника, автора повістей з галицько-українського життя, головно з життя т. зв. ходачкової шляхти. Загально відомі його повісти „Олюнька", „В чужім гнізді", „Своїми силами", „З ласки родини", або історичні: „За сестрою", „Козацька помста", „Сагайдачний", „Корнієнко" й інші. Всі ті повісти були дуже популярні серед усіх верств нашого народу. Оповідання Чайковського читали залюбки Україні на всіх наших землях. Як тільки почала виходити американська „Свобода", почато там теж друкувати оповідання Чайковського, які не сходили зі шпальт цього часопису довгими роками.

Андрій Чайковський уродився 1857 року. Вже як студент брав живу участь у студентськім і народнім життї. Відбув військову службу і воєнну кампанію в Боснії (1878 р.), про яку полишив дуже цікаві спомини, а потім докінчив правничі студії та отворив адвокатську канцелярію в Бережанах, де був душею всього нашого організованого життя, основавши філію товариства „Просвіти", „Бережанський Боян", касу „Надія", Повітову Січ, товариство „Відродження" й інші. Був повітовим організатором і головою Повітового Комітету Нац. Демократичної Партії. За заслуги іменовано його в товаристві „Просвіта" почесним членом. У 1914 р. перенісся до Самбора, де перебув тяжкі часи світової визвольної війни. За української влади був повітовим комісарем у Самборі й видавав там повітовий український пресовий орґан. У травні 1919 р. перенісся до Коломиї, де вів адвокатську канцелярію, не перериваючи аж до останніх днів своєї улюбленої літературної праці. Ювилей тої праці святкувало перед кількома роками українське громадянство у Львові та в Коломиї. На ювилей наспіли були телеграми і з Америки: від У. Н. Союза і „Свободи" та від Обєднання Українських Організацій в Америці.

НЕДУГА ПИСЬМЕННИКА ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА.

ЛЬВІВ. — Приїхав до Львова наш славний письменник Василь Стефаник, щоб шукати лікарської поради у своїй важкій недузі.

ЯВОРІВЩИНА ГОЛОДУЄ.

ЛЬВІВ. — „Союз Українок" видав поклик у справі допомоги голодуючій Яворівщині. В поклику кажеться, що понад дві тисячі українських дітей у Яворівщині нидіють буквально в голоді. С. У. стверджує, що українське жіноцтво не виявило ще достаточної уваги для фатальних умовин, у яких приходиться жити соткам українських родин у голодуючих околицях. Тому треба тепер поспішити жінкам з грошевими жертвами, або хоч зі старим одягом, біллям і черевиками, як у кого нема гроша.

ЗАТВЕРДЖЕНО 40-ГОДИННИЙ ТИЖДЕНЬ ПРАЦІ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — На конференції Міжнародньої Робітничої Організації ухвалено 57 голосами проти 49 резолюцію, якою принято для пятьох промислів 40-годинний тиждень праці. Делегати Злучених Держав здержались від голосування.

КАЖУТЬ, ЩО ІТАЛІЯ РОЗКЛАДАЄ ЕТІОПІЮ ХАБАРНИЦТВОМ.

АДІС АБАБА (Етіопія). — Етіопський уряд обвинувачує Італію, що вона насилає агентів до начальників етіопських племен, щоб їх підкупити ріжними дарами і наклонити перейти на італійську сторону на випадок війни Італії з Етіопією.

СТРАШНА ЕКСПЛЬОЗІЯ.

ВІТЕНБЕРҐ (Німеччина). — На передмістю Вітенбергу, Райсфдорф; повстав з невідомих досі причин вибух у фабриці вибухових воєнних матеріялів. Ніхто досі не знає, скільки є жертв катастрофи. В фабриці працювали яких 8,000 робітників. Офіціяльно подають, що знайдено 52 особи мертвими, а 72 особи важко побитих. Та посадник міста рахується з тим, що могло згинути до 1,000 осіб.

Ціле місто було потрясене. Але порядок був захований. Населення поводилося по геройськи, коли йшло про ратування людей.

СВЯТКУЮТЬ ВРАТУВАННЯ КИЄВА.

МОСКВА. — В 15-ту річницю відбиття Києва Совети кинули погрозами в сторону Польщі і Німеччини на випадок, якби вони захотіли наступати на Україну, йдучи на розвал Советів. Кажеться, що совєтська армія дала собі раду з ворогами в 1920 р., то дасть собі ще лекшу раду з ними тепер, коли має тисячі літаків, теків і т. п. З приводу цього свята вислано з Києва Сталінови ґратуляційну депешу.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237 — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СТАРИЙ ПЕС І НОВІ ШТУЧКИ

У місті Спрінґфілд, у стейті Илинойс, відбулася недавно важна політична нарада републиканців з 10 середньо-західніх стейтів, котра має значіння як приграввка великої політичної кампанії, що розіграється з приводу вибору президента Злучених Держав у 1936-тім році. З тої вже конференції можемо поглянути трохи в будуччину та подивитись, куди буде йти політика великих американських партій.

Конференцію скликано в догідний час. В Америці тепер назрівають до вирішення багато важних справ. Такий факт, як те, що на кождих шість родин одна родина побирає допомогу з публичних фондів, повинен би заставити до якоїсь думки, якщо не акції, кожду партію, що має претенсії називатись „національною", краєвою. Американська господарка, видно, не знаходиться в найкращім стані. І політичні відносини теж багато лишають до бажання. Словом, щира партія мала би величезну нагоду показати свою практичну вжиточність.

Та що з цеї величезної нагоди зробила републиканська конференція? Вона висунула на перший плян сенатора Ловдена, що почав програмову промову конференції справді з признання величини й ваги хвилі. Та коли хто потім сподівався, що почує якісь практичні поради для заради тяжкому положенню, мусів вийти з промови сильно розчарований. Хто бажає щиро якоїсь акції для заради тяжкому положенню краю, з тої промови не міг винести ні одної думки, під котрою міг би підписатися.

Не знайшов би теж навіть найщиріший прихильник якоїсь обіцянки щирої акції для заради кризі в цілій цій конференції, що буцімто зібрала ввесь мозок „старої великої партії", як себе люблять величати старі републиканці. Не вийшли теж з цеї конференції ніякі більші особистости, і провідниками партії лишаються далі такі старі мамути, як Герберт Гувер, котрий може хіба придумати якісь здитинілі арґументи проти Рузвелта в роді того, що Рузвелтова програма це наслідування Европи.

Що републиканська партія не знайшла в собі ні моральної ні умової сили, щоб дати належний відпір демократичній партії, видно теж з того, що навіть молодь републиканської партії виступає з критикою застарілої й зовсім непрактичної політики заплеснілих провідників „старої великої партії".

Я ДУМАЮ ПРО ТЕБЕ, ТОТІ...

(З мого римського щоденника).

В хвилини упадку духа, коли імла безнадійности заставляє прозорі обрії; коли сіра одноманітність днів притискає до землі найкращі пориви; коли не хочеться більше вірити, і нема сил чинити; коли завзяття в душі мякне, мовляв Франко, „наче мокрая глина" („Мойсей") — я думаю про Тебе, Тоті... Я йду під Твій памятник, поміж лаври й вічно зелені дуби Пінчанської гори, і пильно вдивляюся в Твою постать, Тоті, — в напружені мязи цілого Твого тіла, в піднесену з викликом погорди й трохи звіринної люті Твою голову, Тоті, і — особливо — в отой обрубок ноги, що відзначив Тебе як каліку, і виходив Тебе, як героя.

Скульптор не зробив Тебе гарним, Тоті — але він зробив Тебе сильним. Він схопив і втілив у камені тільки один момент Твого життя, що певно не міг бути гарним — момент смертного бою з ворогом, коли замісць зброї Ти вжив костура, а костур ніколи не належав до прикмет і атрибутів краси. Та всеж у хвилини упадку духа я приходжу до Тебе, Тоті, і розгортаю поволі сторінки Твого життя.

* * *

Коли Тоті мав двацять шість років, потяг відтяв йому ногу повище коліна. З гарного сильного спортовця глумлива доля зробила безногого каліку. В безконечних просторах світосяйного етеру хтось вищий покляв душу Тотія на вівтар Проби, і вдарив по ній важким молотом — і душа Тотія відповіла дзвоном металю, чистим згуком лицарського завзяття, чистим тоном духової величі.

Коли звичайна людина, замішана на простій глині тратить ногу, вона вважає за найкраще — спинитися. Вона вважає своїм законним **правом — відпочивати.** Тоті — уважав своїм обовязком — почати бігати. Відкидаючи з погордою всякі оті візки для безногих, всякі оті деревляні ноги, штучні протези, тощо, — Тоті віддався вправам та їзді на біциклі. Виграв срібну медалю на інтернаціональних змаганнях лавання на Тибрі і вирушив у 1911 р. з Риму в подорож довкола світа на свойому колесі. Рахував, що йому вистарчить і одної ноги, якщо руки та вміння працювати не зрадять заробітку.

„Я почав студіювати народи, — писав він пізніше герцоґови д'Аості, — мріяти про те, що Італія мусить бути великою й багатою".

Франція, Бельґія, Голяндія, Данія, Німеччина, Швеція, Норвеґія, — пізнали в свій час одноногого вельоципедиста. В одному місті він продавав почтові картки. В другому місті — заробляв на життя малюванням. В третьому — вчив італійської мови. Добився — все на свойому колесі — аж до полярного кола, і прожив там деякий час, з огляду на сніг і лід, разом з Ескімосами Ляпляндії. Звідти дістався до Фінляндії, потім до Росії; з Петрограду поїхав до Москви.. Потім — Польща, Австрія. У Відні поліція наказала йому зняти трикольорову італійську бинду, — він відмовився і мусів перервати подорож. Його затримали й вислали до Італії. Але в Італії він не затримується, і через кілька місяців вибирається до Африки. Ось він у Каїрі, на одній нозі, підпираючись костуром, питає шляху до пірамід, пересікає Нубійську пустелю і звідти хоче обовязково дістатися до Конґа, щоб пізнати диких жорстоких карликів Ніям-Ніям, страшних своїми отруйними стрілами та людоїдством. Але анґлійські урядовці не хотять дозволити йому подорожувати самому, без всякої охорони — і він мусить знову вертатися до Італії. Тимчасом в Італії починаються демонстрації інтервентистів, що вважають необхідним для Італії вмішатись у війну, щоб сповнити давні мрії італійських „соборників". Тоті приймає найдіяльнішу участь у цих демонстраціях. Але коли інтервентисти досягають своєї цілі, виявляється, що лекше здоровому заховатися десь у запіллі, ніж каліці попасти на фронт. Розлючений постійними відмовами, Тоті не вважає більш потрібним звертати увагу на бюрократичні приписи, робить собі воєнний одяг і вирушає на фронт. Деякий час його використовують штабові старшини, для передачі наказів. Тоті робить на свойому вельоципеді по 80 кільометрів на день, відкриває шпигунів, роздаровує цигарки поміж раненими, намагається бути по всіх усюдах потрібним і корисним. Але зрештою — його тягне в окопи. Тоді його примушують вернутися до Риму, поки не прийде „реґулярний дозвіл з міністерства". Тоті в розпуці починає бомбардувати листами й проханнями всіх визначніших ґенералів, поки нарешті герцоґ д'Аоста не наважується приняти його в свій корпус вельоципедистів. Нарешті Тоті — щасливий! Нарешті він — в окопах, вірний вояк своєї батьківщини. Перед ним — Триєст, що мусить бути італійським, море, що зветься Адрійським, але мусить називатися „нашим" (себто італійським) морем. „До Триєсту — мріє він — увійдуть берсальєри й кіннота. Я нестиму на чолі берсальєрів наш дорогий трикольоровий прапор, і музика гратиме марш із Аїди". Бо Тоті — великий прихильник і знавець італійської музики. Свого часу він не пропускав ніякої оперової вистави, і з далекої ґалерії вчився високого духового напняття траґічних постатей. Коли його полк піде в атаку, полкова орхестра мусітиме приґравати марш із Аїди.

В атаку пішли 6. серпня 1916 року. Дряпалися вгору, як навіжені. Падали, вставали, знову падали, знову вставали. Але чимала частина — більше не вставала. Тоті — попереду. Орхестра йому не приграває, — але не час думати про орхестру. Важке тіло на одній нозі неохотно кориться наказам духа. Тоті лається, кричить, лізе, падає, знову встає, тяга вперед у своїй розпуці неслухняне тіло та змучених товаришів. Ворожа куля влучає Тотія, і він падає. Але він **мусить** встати, — і він встає. Нарешті добивається туди, де він **хоче** добитися. Він — в окопах ворога. Тут уже можна й померти. Отримуючи третю рану, здіймає вгору свій костур і зо сміхом шпурляє його в слід за втікаючим ворогом, — отой знак свого переможеного каліцтва, оту непотрібну більше підпору.

Коли 24. травня 1922 року тіло Тотія перевезено до Риму щоб поховати поруч із Мамеліем, героєм італійського відродження, його труну, прикриту національними прапорами, зустріли соціялістичні та комуністичні мешканці прицвинтарного кварталу Сан Льорен револьверовими стрілами. Але той дух завзяття, що володів і кермував безформним тілом Тотія в скорому часі запанував над цілою Італією й поставив на її чолі людину, що могла би бути другим Тотієм, колиб вона вже не була Мусолінієм.

* * *

В хвилини упадку духа я думаю про Тебе, Тоті, — але я думаю також про тисячі тих незнаних **наших** завзятців, що загинули в безвісті, втонули в міліонах темної несвідомої маси. Бо якщо Тоті може служити символом **свідомого** своєї цили завзяття, його ймення змогло набрати сили цього символу тільки завдяки **свідомости** вдячного **загалу,** що зберіг його ймення для потомства й вирізьбив його у вічному камені. Хібаж у нас було мало завзятців, що наложили своїми головами; а хто їх знає, хто може, на згадку про них— набратися сил і мужности для дальшого бою аж до побіди?

Перегортаю наші старі журнали й знаходжу у „Вістнику Союзу Визволення України" прегарні „Листи з поля битви" д-ра В. Ґериновича; листи, що в них яскраво змальовується процес виховування й у нас цього **свідомого** завзяття.

„Війна навчила нас не подаватися. Як нераз тяжко нам було серед тарабанного вогню, як щербилася наша залога, як зойком і смертним конанням наповнялося повітря, як ллялася тепла кровця, а ворожий вогонь рвав, розривав окопи, ми не подавалися. Як нераз ворожа сила перемогою йшла на нас, як нераз здавалося, що ось-ось паде наша позиція в руки ворога, ми боролися до останку. Кидали кріс, як не стало набоїв, хватали ґранати, а як тих не стало, йшли на дужання руками, зубами. Повірена позиція була в нас усе святою, а почуття обовязку глибоко в нас вкорінилося. Нераз ішли похвали за похвалами для нас. Вони приємно нас вражали. **Але ми не для похвал сповнювали наші обовязки.** Це було щось інше, більше, могутніше, що вселилося глибше, так глибоко, що там не місце для проминаючого виразу похвали. Бо й не соломяним вогнем була наша оборона, завзятість, крівавлення. **Під цим оглядом ми змінилися.** Ми не запалювалися й не погасали — **ми горіли постійно.** І цей постійний вогонь усе був нашим спасенням. Це щось таке, чого не можна описати, означити, нам його годі, але чуємо його присутність у себе, його могутню силу, його невмиручість. Часом, о, не часом, а багато разів то бувало, без хліба й води, серед слоти та спекоти, у воді й у болоті, на розжарених полудневим сонцем комінях, серед гарячого, вбивчого для наших грудей повітря, серед грози могутньої новочасної воєнної техніки — ми таки не подавалися. Здавалося, що удари та злидні перейшли границі сил наших, що голод і холод стануть паном ситуації. А таки так не сталося! Сильнішим над усе, що нам зносити доводилося, було те, **що в нас горіло,** що було істотою нашого орґанізму, що вселилося в найменший атомик нашого тіла. Отсим то ми спинювали ворожий напір, а не чим іншим. Отсе то ставило нас неподвижним муром напоперек дороги наших ворогів... Отсю то невмирущу силу принесемо в рідний край, коли доля нам позволить щасливо вернутися до дому..." **(Вістник СВУ. 4, II. 1917).**

Д-р Ґеринович каже, що лише „війна навчила нас не подаватися". Отже перед війною і в поколінні, що війни не зазнало, того завзяття було мало серед українського народу. Щоб завзяття могло розвинутися, необхідною була війна, необхідна взагалі **боротьба.** В цій боротьбі можуть бути моменти втоми, моменти **видимої** поразки, коли ворог тріюмфує, — але часто ці видимі поразки є лише моментами необхідного **відпочинку,** і самі ці поразки нарешті перетворюються в **перемогу,** бо сили духа є незмірні, і людина, що в деякі моменти видається цілковито кволою й знищеною, в інші моменти розвиває нерідко нечувані сили, що їм ніщо не може протиставитися. Щоб лише людина була свідома визначеної її і її поколінню цілі. В боротьбі за нашу державність мусимо виховати оте **свідоме** своєї цили **завзяття.** Дурно ми, Українці, самі себе часто лаємо „мягкотілими". Мягкотілість є неминуючою без вправи мязів, бо тільки вправлені мязи творять „твердотілість", а мязи вправляються лише в боротьбі. За час двісті століть ми відучувалися від боротьби, — тепер мусимо до неї привикати. Будемо ще нераз падати, але **мусимо** вставати, беручи собі за приклад не лише італійського Тотія, але й усіх наших піонірів боротьби за українську державність, що про них так писав у віденській **„Волі"** за 1919 р. пок. Осип Турянський, родом із Галичини:

„Коли їм не вдається їх незорґанізована, несистематична, а імпровізована праця (бо все треба було починати, зпочатку, треба було „імпровізувати" — Е. О.), то вони не тратять ні накрихітку, ні на хвилину відваги й надії і, як та мурашка в байці, що кількадесять разів усе наново носила на горбок камінець, який усе скочувався їй униз, так і Наддніпрянці сто разів падають і сто разів встають. Нема слів на подив тої просто демонічної завзятости, витревалости й жилавости, що її виявив із себе наш геройський Петлюра. Був час, коли Наддніпрянці під його проводом мали всього на всього шість верстов України за собою: зпереду знаходились побідоносні російські большевики, а ззаду стріляла польська артилерія. Який народ, більше розвинений від нас, не був би в таких страшних хвилях, не стратив усякої надії й не кинув зброї з рук? Факт, що так не сталося, свідчить не тільки про безконечно глибоку віру Петлюри в побіду української справи, **але також про незвичайно життєву силу та про невмирущість душі українського народу..." („Воля", 1919, V., ч. I., с. 11).**

Від того часу пройшло пятьнацять років. Нашу **цілу** територію поділено між ворожих займанців. Український нарід опинився знову в найгіршій неволі. Але чи він переможений? Ні! Бо **свідомість** спільної всім Українцям цілі поширилася в значно більших як колись масах нашого народу, і та свідомість та звязана з нею **боротьба** виплекали в народніх масах ще більше, ніж давніше, завзяття.

Ми впали, але ми вже встаємо! І коли нам знову прийдеться впасти, ми ще десять разів встанемо, але таки до своєї мети дійдемо!

Евген Онацький.

В. Будзиновський.

СПРОНЕВІРИВ

— То дешевше таки не буде? Подумайте! Чи вас не боліло би, як би ви до втрати сина ще так багато доплатили?

— Як стемплів не буде за квоту, приписану тарифою, то скарбовий уряд стягне многократну кару.

— Коли зладите акт, щоби я приїхав підписати його? Мені все те прийшло дуже не в пору, бо я завтра хотів виїхати до купелів.

Я придумався, бо до голови стрілила мені гадка. Я хотів Юрка спасти і спитав:

— Ви конче хотіли би вже завтра виїхати? До Карльсбаду?

— Так. Мій баґаж вже висланий до залізниці.

— Може би ми зробили так: Ви лишите мені ваш начерк завіщання і підпишете при кінці на долині чистий аркуш паперу. Я над підписом впишу ваш начерк разом з всіма конечними прищіпками до нього. Згода?

Щоб не відійшов, забувши заплатити, я з обережности ще спитав:

— Чи дати поквітування?

— Яке поквітування? — спитав. — Що лишаю у вас мій концепт? Не треба!

— Не концепт, а гроші на стемплі і решту.

— Ой, ті гроші! — зітхнув глибоко, сягаючи до кишені. — Бодай вона вдавилася!

Клав гроші на стіл поодинокими ґульденами. Коли на столі вже була повна сума, зітхнув ще раз і сказав:

— Ось яка батькови користь з того, що має синів!

— Завіщання, гадаю, лишиться у мене?

— Очевидно. По моїй смерти скличете мою родину і прочитаєте їм.

Шляхтич пішов. Я виробив жадану ним грамоту, та не остемплював і сховав до мого приватного бюра. Вона ще не мала ваги нотаріяльного акту, та я міг ту силу дати їй в кождій хвилі, коли би показалося, що волю старого дивака треба буде таки вволити. Гроші на стемплі і ті, що мені належались би, я вклав до окремої коверти і сховав разом з недоношеним завіщанням. Що з ним остаточно зробити, ще пора було думати.

Я з Юрком Кавацьким сходився дуже часто, та про видідичуюче його завіщання батька не казав нічого. І він не згадував ні словом, хоч від людей чув, що батько видідичив його. У Юрка була біда, та того, що оженився з ґувернанткою, не жалував.

Минуло пару років. Скінчивши в бюрі мою роботу, виходжу. Дивлюся, сходами іде, не йде, а біжить угору задиханий і як бурак червоний, старий Кавацький. На рамени несе якогось малого, русявого хлопчика, котрий злісно фиркає ногами.

— Іду до вас! — крикнув шляхтич.

— До мене? Прошу дуже!

Вертаюся, впускаю його до бюра і входжу за ним. В першій кімнаті ще сидів мій писар.

— Ходім до вашого бюра, бо то довірочна справа, — сказав Кавацький, і ставлячи босого хлопчину на підлозі, додав:

— Тут можу тебе пустити, бо на сій підлозі твоїх черевиків не знищиш собі.

В руці хлопець мав батіжок. Тим батіжком смагнув старого по спині і крикнув:

— Вйо, сивий, вйо!

Старий вхопив дитину обіруч за голову і поцілував. Вдоволений гладив сиві вусища, питаючи дитину:

— Ей, ти солодка бідо! То ти твого діда перемінив в коня?

— Куди йдемо? — спитав малий. — Ідемо до стайні?

— Ні, дитинко. Ми прийшли до сего вуйка.

Я не знав, що все те значить, і що старий від мене хоче. Нарешті він спитав:

— Моє завіщання маєте під рукою?

Мені зробилося ніяково. Воно було під рукою, та не готове. Був би клопіт, як би старий зажадав, щоби йому зараз показати. Треба було виторгувати, відволоку. бодай на годину-дві, і грамоту викінчити. Я відповів:

— Під рукою не маю, бо такі важні документи окремо ховаю. Не дай, Боже, влому, або вогню...

— Розумію, розумію. Та я хотів би його уневажнити, радше спалити.

— Сталося що?

— Сталося. Сталося таке, що я знайшов ту дитину. Радше дитина знайшла мене, або ми обоє знайшли себе

— Той хлопчина, то може...

— Не може, а справді так. Погадайте собі! Перед одною хатою на вулиці грається пятеро, чи шестеро малих хлопчиків. Коли я повз них переходив, один з них загородив мені дорогу і каже до мене... Погадайте собі, повторяю слово в слово:

„Ти, старий діду! Хлопці кажуть, що ти мій дідуньо".

— Дивлюся на нього і пізнаю черти мого Юрка.

Лютий як сто чортів, відіпхнув я його на бік і кажу: „Іди до дідька!"

— Хлопчина не злякався. Знов загородив мені дорогу і сказав:

„Не штовхай мене, бо я тебе штовхну!"

— Мені, не знать чого, потекли сльози з очей. Я спитав його:

— Щож ти хочеш від мене?

— Цукорків хочу, як ти справді мій дідо.

В тій хвилі малий щось став господарити на моїм столі і перевернув каламар.

— О, фарба! — крикнув.

— Ти пустію! — крикнув старий весело, бо йому се сподобалося. Ну, ну, нічого не шкодить. Не бійся, той вуйко нічого тобі не зробить.

Звернувшися знов до мене, старий розказував далі.

— Я вже не годен був перемогти себе. Вхопив дитину, пригортав до себе, цілував. Від тої хвилі ношу хлопця з собою і вже не дам його від себе. Такої любої дитини ще жадна мама не вродила. Подивіться на нього... Та постава, ті очи. Обернися, малий!

— Справді люба дитина, — кажу.

— Неправда? Неправда? — перебив зворушений... Завіщання треба знищити, спалити!—Можу сам зробити се, чи хочете, щоби на ваших очах? Гадаю, що я знищу, спалю, скоро видобуду з актів. Лиш ваш підпис відідру і віддам вам. Також віддам вам ваш концепт.

— Добре, дуже добре! Прийти до вас завтра? Бо хочу зладити акт даровизни. Пайку маєтку мушу ще за мого життя дати... не мому синови, а батькови такої дитини!

Беручи хлопця на руку, сказав:

— Ходім вже, бо вуйко має роботу.

Скоро старий вийшов, я до шафи і виймив зладжене мною завіщання. Віддер підпис Стефана Кавицького, грамоту підпалив сірником і кинув у піч. Коли старий ще раз прийшов до мене, я передав йому його підпис і його концепт. Годі було признатися, що я роботи, за котру взяв гроші, не докінчив був. Також годі було сказати, що за гроші, депоновані у мене на стемплі, я тих стемплів не купив. Гроші лишились у мене, себто я їх спроневірив. Спроневірив, бо мусів спроневірити.

Жертвуючи на Музей, кожен Українець помагає збереженню традицій нашої визвольної бортьби.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ЧИ СПРАВДІ ТАК?

З нагоди Дня Матери говорив у своїй церкві д-р Ралф Сокмен, щої жінки є головною підпорою мира.

„Матері нині вже більше не хочуть плекати дітей з безкрайньою терпеливістю й дати їм потім ставати гарматним мясом на війну".

Чи так воно справді є, варта би пождати на війну й подивитися, чи дійсно матері так почувають.

КОМУ ЛЮДИ НЕ ВІРЯТЬ.

Чарлз Джозеф Фінґер описує в своїй книжці „Далека нагорода" неодну цікаву пригоду ріжних подорожніх.

Між іншими описує відкриття одної з найкращих околиць Америки, що нині становить так званий національний парк Єловстон. Відкрив його Джан Колтер, котрого люди вважали авантурником. Коли Колтер прийшов зі своїми товаришами, Луисом і Кларком, в околицю нинішнього Бисмарка, його товариші не хотіли далі йти. Вони дали йому трохи пороху і куль та пустили його в дорогу самого. Колтер вибрався самий та по якімось часі вернувся. Він оповідав про чудові краї, в котрих буди кипячі жерела й сірчані ріки.

Кажуть Кларк і Луис, що всі люди, котрим Колтер оповідав про свої відкриття, вважали його за брехуна. Нині знаємо, що Колтер говорив правду.

КОМУ ВІРЯТЬ.

Лев Толстой пише в одній своїй повісти, як то селяни вірили, як один салдат, що вернувся з війни, оповідав їм про краї, в котрих люди ходять головами.

Як салдат став оповідати про гори, такі високі, що їх верішки вкриті вічним снігом, йому перестали вірити.

І справді: як це можливо, думали собі Москалі, щоби чим ближче до сонця, тим було холодніше?

ЛЮБОВ! ҐУРА!

Головний орґан комуністичної партії, московська „Правда", проголошує нову основу совєтської супільної будови. Нею не є нічо іншого, як любов.

Так, любов. „Правда" проголошує любов святістю. Кожний комуніст повинен мати в собі любов. Остерігає „Правда" молодих комуністів, що вони не будуть добрими комуністами, поки не покажуться здібними до цього високого чувства.

„Правда" большевицьким звичаєм представляє собі все дуже легко. Їй здається, що як треба любови, то нема нічого лекшого, як її завести. Просто приказати членам партії, що любов має бути, остерегти молодих комуністів, що без любови не йде, що хто любови не має, той не буде добрим комуністом.

Тимчасом горобці вже давно на даху цвірінькають, що думка, яка каже, що почування залежить від людської волі, це середньовічний пересуд, котрий треба примістити в музею з вірою у відьми.

Цікаво, в який спосіб молоді комуністи будуть здавати іспити зі своєї любови? Чи доносами на своїх родичів і подругів до „ге-пе-у"?

КАРА ЗА ГРІХ?

Підчас своєї проповіди до студентів університету Колеґія в Гемилтоні, Ню Джерзі, президент університету, о. д-р Джордж Бартон Котен, говорив, що людина не карається за гріхи.

Ні, говорив проповідник, людина карається гріхом. Себто, хто віддається змисловости, хто попускає собі в усьому, того духове життя нидіє, того душа не розвивається. З часом він тратить душу зовсім.

СВЯТО ЧИНУ

Десятиліття Товариства Музей Визвольної Боротьби України в Празі.

—o—

Святочною Академією і виставою експонатів Українці в Празі святкують ювилей найбільш улюбленого свого Товариства. Минуло десять років від того часу, коли наші еміґранти, бувші військовики, дали почин до заснування цеї культурної установи, де знайшли приміщення святі для кождого Українця памятки наших визвольних змагань.

Ще перед визначеною годиною зі всіх кінців Праги і з провінції починають сходитися Українці до великої університетської салі на Береговій вулиці. Перед дверима салі — черга. Представники орґанізацій передають секретаріятови свої привіти та складають вдовину лепту — ювилейний дар Товариству на Український Дім у Празі. Одні намагаються не відстати від других. Бідне з бідних товариств, Мистецька Студія, цим разом веде перед: складає свій дар у сумі 300 Кч.

Саля прикрашена художніми плякатами з закликами до дальшої жертвенности. Ці заклики відносяться не тільки до присутних, які в міру своїх сил уже виконали свій національний обовязок, але й до всього культурного та чинного громадянства, що, як видно з масових привітів, бере участь у цьому святі.

Святочну академію відкрив голова Т-ва, академік С. Смаль-Стоцький, промовою, в якій зясував історичний розвиток боротьби українського народу за його життєві права, починаючи з доби княжої аж до кінця світової війни, коли то повстала наша держава...

Щоб остання наша визвольна боротьба не пішла намарно, щоб заплідпила вона нову боротьбу — говорив проф. С. Смаль-Стоцький — повстав у Празі Музей ВБУ. **Перший раз українська думка дозріла до такої культурности, що обєднала все наше громадянство. Музей, де бережуться памятки наших визвольних змагань, є запорукою нашої волі. Де традиція завмирає, там заникає і культура. Нашою традицією є музей.** Без музею наші культурні цінности затрачуються, або їх привлащують собі чужинці-вороги та обертають їх у свідоцтво некультурности тої нації, яка їх витворила.

Далі проф. С. Смаль-Стоцький привитав присутні гостей-чужинців, а також і представників українського громадянства, як і всіх Українців на рідних землях і на еміґрації, закликаючи всіх допомогти Т-ву довершити велике діло — будову Українського Дому в Празі.

Секретар Товариства, проф. С. Сірополко, прочитав коротку історію розвитку Товариства за 10 років, при чім зазначив, що **Товариство Музей ВБУ є установою культурно-науковою і понадпартійною.** За час свого існування Товариство мало досить клопотів матеріяльного порядку, аж поки не прийшов зі своєю допомогою на утримання музею меценат і патріот п. К. Лисюк з Америки. На протязі останніх пятьох років К. Лисюк покриває видатки за приміщення музею, що дотепер виносить близько 50 тисяч Чк.

Заступник голови Товариства, проф. А. Яковлів, здав звіт про збіркову акцію на будову Українського Дому. Він указав, у якій мірі причинився до збільшення збірок і популяризації самої акції визначний український діяч і патріот п. Я. Макогін. **У збірці приймає участь усе наше громадянство:** старі і молодь, а навіть діти; заможніші і ті, що перебувають на громадській опіці; пожертви впливають до каси грішми і натурою — Позичка Праці, барильце меду з Закарпаття...

Землею під будову Товариство вже забезпечене.

Збіркова акція почалася 2. X. 1932. До кінця того року вплинуло 39 пожертв на суму — 2,983.20 Кч. 1933 р. 395 пожертв на суму — 23,452.70 Кч. 1934 пожертв 942 на суму — 63,360.89 Кч. і за неповних пять місяців 1935 р. пожертв 452 на суму — 46,460.03 Кч. Коли до цього додати даток п. Я. Макогона 1,200 амер. дол. (26,731 Кч.) та відсотки, то дотепер **1828 жертводавців** пожертвували суму — 166,260.69 Кч. Зголошених зобовязань жертводавців Товариство має на суму — 22,560 Кч. Таким чином загальна сума виносить — **188,820.69 Кч.**

Директор Музею, проф. Д. Антонович, подав короткий огляд тих цінних збірок, які хороняться в Музею з таких відділів: військового, політичного, мистецького, культурного, пресового і т. д. Самих ґазетних назв музей має — 1,277, які охоплюють пресу українську поза Австралією усіх континентів. Музей не користувався чужою запомогою. Живе і розвивається завдяки жертвенности українського громадянства. А через це — говорив проф. Д. Антонович — **Музей є ділом і власністю всього українського народу.**

Золоту і срібну книжку членів прочитав скарбник Товариства, Є. Вировий. Тут поруч себе записані наші чільніші громадяни жертводавці зі всього світа. Перше місце займає европейська еміґрація, а потім — Америка, Канада, Буковина, Галичина, Закарпаття, Далекий Схід, Арґентина, Бразилія, Палестина і т. д.

За браком часу не виголошено привітів. Їх наспіло стільки, що для їх прочитання й днини мабуть було б мало. Секретар проф. С. Сірополко оповістив тільки, від кого вони наспіли і з яким датком на ювилейний дар. Датки були ріжні: від кількох корон почавши, кінчаючи телеграфним переказом з Америки на суму 155 амер. долярів.

Після академії відбулося врочисте відкриття вистави Музею ВБУ. Виставлено порівнюючи невелику скількість експонатів з відділів військового, дипломатичного, мистецького, тощо. Влаштована вона з великим смаком і любовю. Публика, яка вщерть заповнила салю, почуває себе неначе на молитві. Пливуть солодко-болячі спогади. Неодин виставлений предмет цеж частина душі глядача...

На ознаку того, що в Художньо-Промисловому Музею, який міститься напроти парляменту, відбувається українська вистава, коло будинку повівають синьо-жовті барви.

Д. М-ч.

РУХ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

СИРАКЮЗ, Н. И.

Товариство „Українська Січ", відділ 282 У. Н. Союза, матиме честь обходити цього року 25-літній ювилей свойого існування, що відбудеться 23-го червня ц. р. В цей день наші члени й членкиці підуть назустріч з привітом і пошаною для перших піонірів нашого Батька Союза та всіх тих наших місцевих громадян, котрі започаткували на чужині орґанізоване життя, бачучи, що годі жити й плекати свою культуру і традицію на чужині самотою. Вони вложили чимало праці в розбудову теперішніх українських орґанізацій як для добра нашого тутешнього так і для піддержки наших поневолених братів.

Тому хай цей 25-літній ювилей буде нашою гордістю, а заразом відданям пошани всім жиючим іще й померш́им членам, котрі причинилися до розвою нашого дорогого товариства „Січ", 282-го відділу У. Н. Союза. — Хоч наше товариство не є багате, зате має добре імя і є знане зі своєї жертвенности на всі народні ціли на протязі останніх 25 літ. Воно на протязі того часу чимало також помогло своїм членам. Річ ясна, що товариство наше булоб збагатилося матеріяльно, колиб воно було нехтувало всі заклики з рідного краю за допомогою. Та ми існуємо зорганізовані не тільки на це, щоб собі помагати, але також дорогою нам є справа рідного краю й йому ми будемо помагати завсіди, так довго, як довго будемо жити, бо так нас навчив наш Батько Союз.

Товариство „Українська Січ" за час свого існування виплекало багато патріотичних і активних одиниць, які в минувшині й тепер горнулися й горнуться до всякої народньої праці, деб вони не були. Вправді вийшли з нього також і такі, які не видержали при українському обовязку й від нього відійшли, але ці тепер гірко жалують свойого відступництва. Таких відступників багато було й ще є по всіх інших відділах У. Н. Союза, але вони ніколи не могли й не зможуть захитати національних основ нашого Батька Союза і його дітей, себто відділів.

Тому ювилейні свята відділів У. Н. Союза повинні бути маніфестацією національної зрілости нашої еміґрації, як частини великого культурного українського народу, що змагається в боротьбі з ворогами за свої національні права та за свою повну волю й краще життя. З нагоди таких святочних ювилеїв старайміся ми, батьки й матері, приєднати нашому Батькови Союзови наших молодих діточок на членів, бо тоді також будемо певні, що в рядах У. Н. Союза вони виростуть на гарних, свідомих українських патріотів, яких наша поневолена дорога батьківщина так багато потребує.

Гавриїл Туркевич,
рекорд. секретар 282 від. У. Н. Союза.

Не спізніться зі своєю жертвою на Український Дім у Празі! Не будьте останніми! Хто жертвує вчас, помагає вдвоє.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ВРАЖІННЯ З КОНВЕНЦІЇ С. У. А.

Наш відділ 29-тий, ім. Ольги Кобилянської, зрозумів вагу конвенції й вислав на неї три делеґатки. Одною з них була я.

Звертаючи на 6-ту вулицю в Ню Йорку, вже здалека ми завважили два вивішені прапори: український і американський. Серце скоро забилось, а нам всім тром вирвалося з уст: „Ось тут Народній Дім". В ньому відбувався другий зверги зїзд українського зорґанізованого жіноцтва в Америці. Підходимо ближче й бачимо написи двома мовами: „Витайте, Делеґатки С. У. А." Входимо до середини; ще зарано, однак вже є кілька делеґаток. Скоро познайомлюємось з ними, опісля запрошують нас нагору оглянути виставу народнього мистецтва. Тут витає нас Виставовий Комітет і ми познайомлюємося з більшістю делеґаток. Усі веселі й щасливі, що зїхались на наради своєї дорогої орґанізації. Сходимо вниз до салі нарад, де по короткому часі зачинається конвенція.

Читають привіти, а між ними перший від Українського Народного Союза. Цей привіт, як також присутність урядників Народного Союза й редакторів „Свободи", що прибули в характері гостей, чимало піднесли нас на дусі.

Душею конвенції була представниця від Союза Українок Канади, п. Іванна Слюсар. Вона своєю щирою й милозвучною мовою заохочувала нас до єдности й праці для нашого народу. Зложивши щирий привіт, вона у дальшій своїй промові між іншим сказала, що „ваш успіх, це наша радість, бо С. У. А. і С. У. К. мають ясніти як дві зірки на шляху до незалежної української державности". Її промову нагороджено гучними оплесками.

Зі звітів делеґаток довідались учасниці про працю поодиноких відділів.

Цікаві й дуже дбайливо опрацьовані реферати виголосили пані: А. Рибакова, П. Авраменко, С. Абрагамовська. Згадані реферати були дуже цікаві й корисні для всіх присутних. Підчас рефератів на салі панував спокій, а на лицях слухачів видніло велике заінтересування.

Делеґатки дуже цікавились нарадами й брали живу участь в дискусії над звітами членкиць головної управи. Дискусію ведено дуже спокійно й поважно.

Між комітетовими й делеґатками замітна було єдність і щирість, яку, зрештою, вичувалося на кожньому кроці, й тому головно, мабуть ми почувались як у себе вдома, як у своїй власній громаді.

Слід також згадати, що дуже радо витало нас жіноцтво в Українськім Демократичнім Клюбі в Ню Йорку, де запрошено нас, делеґаток і гостей, на спільну вечерю.

Делеґатки розїхались домів з вірою, що конвенція С. У. А. оживить працю як у головний управі так і по відділах.

Марія Колісник,
Вунсакет, Р. Ай.

ПОДЯКА.

Я, нижже підписана членкиця бр. св. Петра і Павла, від. 195 У. Н. Союза, складаю сердечну подяку головним урядникам нашої орґанізації за уділення мені допомоги з фонду запомогового в сумі $50, за мого чоловіка, котрий знаходиться у шпиталі. Бажаю якнайкращого успіху У. Н. Союзови. Також дякую місцевим урядникам за їх труд.

А. Бигуняк, секр.

ВИКЛАД ПРО УКРАЇНСЬКУ СПРАВУ В ПАЛАТІ ПОСЛІВ.

Дня 29-го травня ц. р. відбувся в лондонській палаті послів дуже успішний виклад про українську справу, влаштований заходом послів Дж. В. Гілса (консерватиста), який був теж предсідником сходин, п. Джофрея Мендера (ліберала) і полк. Джосаї Веджвуда, членів Англо-Українського Комітету.

Виклад на тему „Українське питання і його велике значіння дая Великої Британії" виголосив п. Ланселот Лотон, знаний економіст та письменник, автор книжки „Економічна історія совєтської Росії" й інших.

П. Лотон у незвичайно річевий спосіб представив присутнім вагу українського 'питання, від якого у великій мірі залежить мир цілої Европи. Велика Британія бажає незалежности України; існування України є також в інтересі світового мира. Далі переповів коротко історію України, підчеркуючи, що історія України не починається від світової війни, але сягає до грецьких часів перед Христом. Докладніше переповів історію змагання українського народу до незалежности, про його важке положення під Совєтами, згадав про положення Українців у Польщі, Румунії й Чехословакії.

Після викладу вивязалася широка й прихильна дискусія, в якій брали участь посли та інші гості. Лорд Денбі (той, що брав участь у великій дебаті про голод на Україні в палаті лордів 25 липня мин. року), який був присутній разом з дружиною, графинею Денбі, жалував що такий річевий та корисний виклад був виголошений тільки перед запрошеними гостями, а не перед ширшою публикою, яка повиннаб далеко більше знати про українські справи. Дуже влучні спостереження подав також проф. Сітон-Вотсон, знавець центрально-та східньо-европейських справ. Він висказав, між іншим, думку, що лекція п. Лотона заслугує на те, щоб її видати друком, бо англійською мовою є дуже мало літератури про українську справу.

Між численними гостями і послами, що брали участь у дискусії, були: генерал Кліфтон Бравн, сер Вілям Дейвісон і інші. Присутні були також: посолка княгиня Атоль, лорд Далкітс і інші. —(Укбюро, Лондон.)

З наших приказок.

Доти збанок воду носить, доки його не пішлють по пиво.

Гора з горою не зійдеться, а вівритель з довжником усе.

Як засієш, — так ГПУ збере.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ВУСТЕР, МАСС.

На народні потреби.

Гром. Йосиф Зузуляк переслав до Обєднання $4 на народні цілі в краю.

ЧЕСТЕР, ПА.

На визвольну боротьбу.

На весіллю у громадян Миколи і Катерини Іщуків чесні гості не забули за допомогу нашій визвольній акції і на поклик Парані Чопик і пані Сороки зложили $8, які вислано до Обєднання. Жертвували по $1: Мусяк, Сорока, Чопик і Пастушок. По 25 ц.: Сірко, Трач, Кіцак; решта дрібними.

По іспиті.

— Скажіть, пане професоре, в чому саме мій син найслабший?

— В голові, пане, в голові...

Непорозуміння.

— Слухай, чи ти взяв собі жінку з любови?

— Ні, я взяв її з Підгаєць.

Коротке непорозуміння.

До Львова приїхав цирк Станевських. Цікава публика оглядає менажерію і дивується, що в одній клітці сидить лев і вівця.

— Як ви це робите, — питає один добродій директора цирку, — чи між тими звірятами не доходить до непорозумінь?

— Буває часом, але це тільки на пару хвилин.

— А потім?

— Потім купуємо нову вівцю.

Наші діти.

— Ти маєш братчика?

— Ні, не маю.

— А сестричку?

— Теж не маю.

— То з ким же ти бєшся?

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БОСТОН, МАСС.

Ґубернатор на українській параді.

Повідомлено Український Комітет, що губернатор Керлі буде старатися доконче бути на українській параді й виставі, що їх улаштовують заприводу паради на Бонкер Гил дня 17. червня.

АЛЕНТАВН, ПА.

Улаштовують Український День.

В неділю, дня 9. ц. м., відбулися в нашій громаді збори представників таких громад: Нортгемптон, Па., Палмертон, Па., Картерет, Н. Дж., й Алентавн, Па.

Зборами проводив о. Д. Сенета, секретарював Володимир Пипюк. На зборах запали такі ухвали:

1) „Український День" має відбутися при кінці липня або, коли би були які перешкоди, у першій половині серпня.

2) „Український День" має відбутися в неділю.

3) Про точну дату й місце влаштування „Українського Дня" рішатиме нововибраний комітет „Українського Дня".

4) До комітету влаштування „Українського Дня" увійшли делеґати: о. д-р В. Клодницький, Нортгемптон, Па., предс.; Володимир Пипюк, Алентавн, Па., заст. предс.; Йосиф Буката, Алентавн, Па., секретар; Андрій Деркач, Палмертон, Па., заст. касієра; Григорій Волянський, Картерет, Н. Дж.; контрольори: Іван Жеребецький, Нортгемптон, Па.; О. Костюк, Майнерсвіл, Па.; і Михайло Проскура, Картерет, Н. Дж.

5) Увесь дохід з „Українського Дня" призначений на визвольну боротьбу України.

Збори закрито відспіванням націопального гимну.

В. Пипюк, секр. зборів.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 217, подає до відома всім своїм місцевим і позамісцевим членам, що звичайні збори відбудуться у вівторок, 18. червня, в годині 7:30 ввечір точно, в гали де звичайно. Просимо всіх членів прибути на час, бо маємо важні справи до вирішення. Довгуючі члени зволять прийти і вирівнати свої довги, або будуть суспендовані. Пригадуємо ще раз тим членам, котрі не змінили своїх старих грамот на нові, щоб зробили це цього місяця, бо реченець кінчиться і щоб потім не жалували, бо тих пару членів, котрі так стоять уперто при своїх думках, роблять собі кривду. Також пригадуємо всім членам, щоб всі явилися в неділю, 16 червня на гали зараз по Сл. Божій, бо буде знята фотоґрафія, котра має бути поміщена в пропамятній книзі У. Н. С. Взиваємо тих батьків, котрі мають свої діти в У. Н. Союзі, щоб їх діти теж прийшли і були разом з нами на фотоґрафії. — В. Гречук, предс.; К. Гунка, кас.; А. Іванів, секр.

ТАРЗАН І ПРОЛЕВ. (45)

Ронда Тері простягнула руку й схопила коротке поліно. Поволі, наче кітка, вона виховзлася зпід свого коца. Тремтячи, Наомі Медисон ішла за нею. Ронда поповзла поза плечі непідозріваючого сторожа. Вона підняла патик понад його голову й замахнулася рукою далеко поза себе.

Як Ронда й Наомі робили свої необдумані спроби добутися на волю, Тома Ормен і Бил Вест по довгій цілоденній подорожі розложилися табором, щоби виждати дня та вибратися в дальшу дорогу за дівчатами. Вони постановили спати на переміну, так, щоби бути все на сторожі перед небезпеками джунглів.

Як Бил стояв на сторожі, йому не нудилося, бо його ум був повний споминів пригод та думок про Ронду. Він уже більше не гнівався на Обровського ні на неї за те, що вона звертала на Обровського увагу. Обровський? Таж він майже забув за нього. Природно, Бил Вест не міг передбачити, яку дивну ролю мав відограти Обровський у тій дивній драмі, що мала розіґратися потім.

Як Станислава Обровського звалили на землю дикі Басути з села Рунґулі, Тарзан дивився згори на цю сцену й постановив помогти в клопоті чоловікови, що скидався на нього. Він зняв з плечей уплетений з трави мотуз і сильно ним розмахнувся. Як йому не вдасться штука, то його жде смерть.